

ко сжм чел в европейската литература, подобно понятно, здраво и свесно разгледвание на един писател, като това на Харковския професор. То ще ти послужи не само да разбереш Тургенова, но и да видиш всичките тжнки нижки, всичката грамадна подплата на тургеновите произведения, тжй леки и прости на глед.

Писано пред Велигден 1901 г. без дата.

Wilmersdorf, den 3 April 1901.

Аз прочетох „Работници“ и както виждаш седам да ти пиша право за тех.

Господ дава, брате, ала в кошара не вкарва — казват нашите хора. Ако има нещо в нас нека го култивираме, нека най сетне се проникнем от най-дълбоко съзнание за себе си! До колкото аз можах да размисля, пресметна за теб, ти страдаш от липсата на една „вжтрешна свобода“, но това още не е тжй печално. Защото и Толстой е роб на едно построено от себе мировжзрение, над което и той сам неможе да се издигне. Печалното е това, че теб ти е наложено едно мировжзрение според мен, колкото „полезно“ за неколко преводачи и редактори, толкова гибелно за един писател. Ти до сега никога не си можал да се издигнеш не само над това мировжзрение и да погледнеш по-филосовски на всичко, що цжвти — умира, но надали си можал вжобще да се освободиш от едно класово разбиране на работата си.

Метода сжс когото са си служили толкова художници напоследжк да изследват живота, колкото и широк, дори ценен, аз необичам. Изследванията са доближават до науката, а изкуството, по мойте разбирания, е една религия, която и без това сжджржа толкова велики елементи в себе, че не е нужно да се пришива и един шаблонен маниер на неколко анализатори. — Но нема да споря по това. Ти искаш да изследваш пжрвите наченки на една идея, на едно по-